

Sygnatura akt II Ca 2198/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Beata Tabaka
-----------------	------------------

Protokolant: sekr. sądowy Dorota Gąsior

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2019 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Teresy Trzepli

przeciwko (...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w K. z dnia 24 sierpnia 2018 r., sygnatura akt VI C 244/18/S

1. zmienia zaskarżony wyrok i nadaje mu brzmienie:

„I. zasądza od strony pozwanej (...) Towarzystwo (...) z siedzibą w W. na rzecz powódki Teresy Trzepli kwotę 6.374 zł (sześć tysięcy trzysta siedemdziesiąt cztery złote)

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 lutego 2017 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.136 zł (dwa tysiące sto trzydzieści sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.”;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.219 zł (tysiąc dwieście dziewiętnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Beata Tabaka

UZASADNIENIE

Niniejsza sprawa została przez Sąd Okręgowy, jako Sąd II Instancji rozpoznana w postępowaniu uproszczonym, ze względu na wartość przedmiotu sporu dochodzonego pozwem roszczenia wynikającego z umowy, w oparciu o art. 505¹ pkt 1 k.p.c. Sąd Odwoławczy nie prowadził postępowania dowodowego, zatem uzasadnienie wyroku zostało sporządzone na podstawie art. 505¹³ § 2 k.p.c. i obejmuje wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest uzasadniona.

Nie był jednak uzasadniony zarzut naruszenia prawa procesowego tj art. 233 § 1 k.p.c dotyczący naruszenia przez Sąd Rejonowy reguł oceny dowodów przy konstruowaniu stanu faktycznego. Wbrew zarzutowi apelacji Sąd Rejonowy ustalił w stanie faktycznym, że powódka podpisując aneks do umowy zakładała, że będzie dochodziła zatrzymanej kwoty, gdyż w aneksie był zapis, że jego przyjęcie nie wyłącza możliwości dochodzenia roszczeń w zakresie wysokości świadczenia wykupu. Odrębną kwestią jest natomiast ocena jakiej dokonał Sąd Rejonowy w zakresie tego ustalenia na kanwie przyjętej oceny prawnej. To jakiego znaczenia nadał sąd I instancji temu ustaleniu nie może być przedmiotem oceny dowodu z przesłuchania powódki w kontekście zasad doświadczenia życiowego i reguł logicznego rozumowania skoro takie ustalenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku co do zasady się znalazło. Norma z art. 233 § 1 k.p.c służy bowiem ocenie prawidłowości poczynionych przez sąd ustaleń faktycznych na podstawie wskazanych w niej przesłanek a nie ocenie subsumpcji ustalonego stanu faktycznego pod określoną normę prawną.

Odnosnie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c w zw. z art. 229 k.p.c poprzez pominięcie przy subsumpcji stanowiska strony pozwanej, iż zgadza się z powodem, co do tego, że zarówno zawarcie porozumienia między stroną pozwaną i Prezesem UOKiK jak i zawarcie aneksu do umowy nie zamykały drogi do dalszego dochodzenia roszczeń to wskazać należy, że już konstrukcja zarzutu wskazuje, że mija się on ze wskazaną podstawą prawną, która miała zostać naruszona. Cytowane stanowisko strony pozwanej w której wskazano okoliczność, że zawarcie porozumienia między stroną pozwaną i Prezesem UOKiK jak i zawarcie aneksu do umowy nie zamykały drogi do dalszego dochodzenia roszczeń nie wymagało prowadzenia dowodu a zatem nie podlegało ocenie w kontekście przesłanek z art. 233 § 1 k.p.c. Strona pozwana przyznała pewien fakt wskazany przez powódkę co oznaczało zgodnie z art. 229 k.p.c, iż fakt przyznany nie wymaga dowodu. Wprawdzie treść przyznanego faktu nie została uwzględniona w okolicznościach bezspornych przedstawionych w uzasadnieniu, lecz z treści uzasadnienia wynika, że okoliczność ta nie budziła wątpliwości co do takiej przynależności. Sąd Rejonowy zacytował ją w stanowisku procesowym strony pozwanej (ostatni akapit str. 2 uzasadnienia). Okoliczność, iż zawarcie aneksu do umowy nie stało na przeszkodzie możliwości dochodzenia dalszej wysokości roszczenia objętego treścią aneksu wynika bezpośrednio z pisemnej treści aneksu a zatem takie ustalenie nie było uzależnione od stanowiska stron. Nie było także sporu co do faktu, iż doszło do zawarcia porozumienia pomiędzy stroną pozwaną i Prezesem UOKiK 19 grudnia 2016 w sprawie wdrożenia działań mających na celu poprawę warunków w zakresie rozwiązania (rezygnacji) z umów ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym co do podwyższenia świadczenia wykupu także w zakresie umowy zawartej z powódką 26 lipca 2010 ze składka regularną (...) (...) i co miało przekładać się na zawarcie pomiędzy stronami aneksu do tej umowy. Kwestią sporną pozostawała natomiast interpretacja faktu i treści zawartego aneksu przesłanego powódcie końcem lutego 2017 r. a zatem ocena prawna. Z tych względów ustalony stan faktyczny i przyjęte okoliczności bezsporne nie budzą wątpliwości pod względem ich poprawności. Zwrócić także należy uwagę, że Sąd Rejonowy jako okoliczność bezsporną przyjął także fakt, iż do podpisania aneksu doszło już po rozwiązaniu umowy a ta okoliczność ma znaczenie dla analizy zarzutów dotyczących naruszenia przepisów prawa materialnego.

Uzasadniony jest natomiast zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego a to art. 385² k.c poprzez dokonanie kontroli postanowienia umownego nie wedle jego brzmienia z daty zawarcia umowy lecz z daty zawarcia aneksu do tej umowy. Uzasadniony jest także zarzut naruszenia tego przepisu i nieuwzględnienie, iż do podpisania aneksu doszło po rozwiązaniu pomiędzy stronami umowy z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym a w związku z tym, iż nie doszło do wywołania skutków prawnych jakie aneks miał wywołać.

Umowa zawarta pomiędzy stronami została rozwiązana z dniem 27.12.2016 (k.27) i wypłacono powódcie tytułem świadczenia wykupu kwotę 12964,87 zł. Natomiast pismem z 27.02.2017 zaproponowano powódcie zmianę umowy w zakresie wysokości świadczenia wykupu wskazując, że z tej oferty można skorzystać w okresie 3 miesięcy i aby nastąpiła zmiana umowy w zakresie wysokości świadczenia wykupu należy potwierdzić swoją zgodę na przyjęcie aneksu wysyłając podpisany egzemplarz wedle treści przygotowanej i przedstawionej na wskazanej stronie internetowej. Dalej wskazano, że po podpisaniu takiej umowy pozwana wyliczy wysokość świadczenia wykupu ponownie i dokona wypłaty na warunkach wskazanych w aneksie w tym poprzez przekazanie nadwyżki ponad kwotę

już wypłaconą w rozliczeniu umowy przed jej aneksowaniem. Jednocześnie w tym piśmie zastrzeżono, że przyjęcie aneksu nie wyłącza dochodzenia roszczeń cywilnoprawnych. Wobec wskazanych okoliczności błędne jest stanowisko Sądu Rejonowego, iż aneks nie był rodzajem ugodowego rozwiązania sporu a także, że doszło do zawarcia umowy w zakresie postanowień, którymi aneks zmieniał pierwotną umowę. Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, iż zgodnie z art. 353¹ k.c strony mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości – naturze stosunku, ustawie, i zasadom współżycia społecznego. Z kolei zgodnie z art. 65 k.c oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których zostały złożone zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W kontekście powyższych zasad należy ocenić złożone przez powódkę oświadczenie o zmianie treści postanowienia dotyczącego zasad wypłaty świadczenia wykupu i celu takiego oświadczenia. Skoro oświadczenie w zakresie zamiany umowy dokonane niewątpliwie zostało po rozwiązaniu umowy to jaki cel z punktu widzenia każdej ze stron miało dokonanie umowy już rozwiązanej, zakończonej, bez woli jej kontynuowania. Co więcej zmiany w umowie rozwiązanej miałyby wejść w życie bezpośrednio w dniu poprzedzającym dzień rozwiązania umowy. Z punktu widzenia strony pozwanej realizowała ona obowiązki jakie zostały na nią nałożone przez Prezesa UOKiK, lecz z treści aneksu wynika, że nie przewidywała kontynuowania umowy z pozwaną. Powódka z kolei dążyła do odzyskania zatrzymanej przez stronę pozwaną kwoty z tytułu świadczenia wykupu, bo także nie zamierzała kontynuować umowy z pozwaną. Podpisanie aneksu dawało jej szybszą możliwość odzyskania części pieniędzy, które po rozwiązaniu umowy pozwana zatrzymała. Strona pozwana w piśmie z 27.02.2017 jasno wskazała, że podpisanie aneksu jest podstawą do zmiany wysokości świadczenia wykupu albowiem pozwana ponownie go wyliczy. Istotnym jest także, że podpisanie aneksu nie zamykało powódce drogi do dalszego dochodzenia należności na drodze sądowej a zatem powódka nie musiała składać oświadczenia o zrzeczeniu się dalszych roszczeń. Aneks był zatem dla powódki korzystny i nie naruszał jej praw. Zasluguje na wiarę wskazane w pozwie i w toku postępowania przyczyny dla których powódka zawarła ten aneks. Nie narusza to bowiem praw strony pozwanej, która nawet w świetle treści zawartego aneksu nie była uprawniona do zasadnego przyjęcia, iż podpisanie aneksu wykluczy dalsze prawo powódki do dochodzenia roszczenia. Zatem podpisanie aneksu miało na celu wywołanie jedynie skutku w postaci dalszej wypłaty świadczenia wykupu i nie mogło zmierzać zgodnie z zasadami logicznego rozumowania wpisującymi się w zasady współżycia społecznego do zmiany treści umowy rozwiązanej.

Skoro umowa została rozwiązana jeszcze w grudniu 2016 r a zmiana treści umowy po jej rozwiązaniu nie może wywołać skutku w zakresie zmiany treści umowy nieobowiązującej to miarodajną datą oceny postanowień umowy w zakresie zgodności z dobrymi obyczajami i interesem konsumenta jest data zawarcia umowy w dniu 26 lipca 2010 r.

Co do oceny postanowienia umowy w zakresie postanowień dotyczących świadczenia wykupu pod kątem ich abuzywności w świetle art. 385¹ k.c to Sąd Rejonowy wyczerpująco omówił zarówno kodeksowe przesłanki wypełniające treść postanowienia abuzywnego jak i poddał to postanowienie indywidualnej kontroli. Ocenę tę prawidłowo przeprowadzoną Sąd Okręgowy w całości podziela. Jej obszerność i prawidłowość nie uzasadnia jej ponawiania, wystraszające jest jej poparcie. Stwierdzenie abuzywności postanowienia uzasadnia zwrot niezasadnie zatrzymanego świadczenia wykupu w całości co jej wynikiem niewłaściwego wykonania umowy przez stronę pozwaną.

Odnośnie wysokości świadczenia wykupu zatrzymanego przez stronę pozwaną i pozostającego do zwrotu po uwzględnieniu wypłaconej na podstawie aneksu kwoty to jej wysokość została ustalona w następujący sposób. Z pisma pozwanej z 21.02.2017 r wynika, że świadczenie wykupu w wysokości 12964,87 zł ustalone zostało przy założeniu, że wartość części bazowej rachunku i wartość części wolnej rachunku wynosi 28206,55 zł, przy sumie wpłaconych składek na kwotę 30720 zł. Dodatkowo w sprzeciwie pozwana wskazała, że wypłaciła powódce łącznie kwotę 21832,76 zł co stanowi 77 % wartości całego świadczenia wykupu bez potrącenia. Zatem przyjęcie, że postanowienia w zakresie świadczenia wykupu w jakim przewidują potrącenia o wskaźnik wskazany w załączniku do ogólnych warunków ubezpieczenia jest postanowieniem abuzywnym, skutkują obowiązkiem wypłaty na rzecz powódki całego świadczenia. Do zwrotu pozostaje zatem kwota 6374 zł co stanowi 23 % pozostałego do wypłaty z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 lutego 2017 r tj od daty gdy doszło do wypłaty jedynie części niesłusznie zatrzymanego świadczenia. Nie ma bowiem usprawiedliwienia dla zatrzymania części świadczenia i innej daty wymagalności jego zwrotu.

Konsekwencją merytorycznej zmiany wyroku jest orzeczenie o kosztach procesu na zasadzie art. 98 k.p.c tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy. Na koszty złożyła się opłata od pozwu 319 zł , opłata od pełnomocnictwa 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powódki w kwocie 1800 zł na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c . Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie pełnomocnika powódki w kwocie 900 zł obliczone na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz kwota 319 zł tytułem zwrotu uiszczonej opłaty od apelacji.

SSO Beata Tabaka